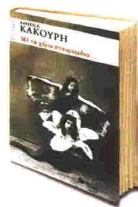


**δ:**βιβλιοκριτική

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

## Ισορροπώντας επιτυχώς σε δύο βάρκες

Γιώργος Ν. Περαντωνιάκης



8  
42  
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ  
2010

Αθηνά Κακούρη  
**Με τα χέρια  
 σταυρωμένα**

Πατάκης, 2010  
 σελ. 228, € 14,10

**Α**ν διαβάσει κανείς τις αυτοβιογραφίες που επιμελείται ο Μ. Φάις στη σειρά «Η κουζίνα του συγγραφέα», θα δει ποικίλες, διαφορετικές εκδοχές σύστασης του εγώ. Ο Γ. Ξανθούλης να γράφει με το γνωστό του χιούμορ, ο Αλ. Πανσέλλνος να αποκαλύπτει τις αναγνώσεις οι οποίες καθόρισαν το έργο του, η Μ. Δούκα να ανατρέπει τη ζωή της με όχημα τη μνήμη, ο Π. Μάρκαρης να συνθέτει τη βιογραφία του αστυνομικού μυθιστορήματος, η Μ. Μήτσορα να κοιτά αποσπασματικά και λοξά τον κόσμο και η Σ. Τριανταφύλλου να διέρχεται αστραπιαία την υφήλιο με τον γνωστό κοσμοπολιτισμό της: όλοι αυτοί απαρτίζουν ήδη ένα αρχαικό corpus για το πώς λογοτέχνες της μεταπολιτευτικής περιόδου στοχάζονται τη ζωή και τη γραφή τους.

Η Αθηνά Κακούρη, με τη σειρά της, γράφει μια κλασική αυτοβιογραφία, επιχειρώντας να παρουσιάσει τα πρώτα παιδικά βιώματα, τις μετέπειτα εξελίξεις που καθόρισαν την επαγγελματική της ζωή αλλά και τα εναύσματα που την οδήγησαν στο ταξίδι της λογοτεχνίας. Η συγγραφέας αναγνωρίζει την καθοριστική συμβολή του πατέρα της, εμπορικού αντιπροσώπου στη μεσοπολεμική Πάτρα, ο οποίος υπέβαλε στη μικρή τότε κόρη του τον έντιμο τρόπο ζωής και τις καθαρές κουβέντες στις κοινωνικές σχέσεις της. Τα

βιώματα των πρώτων χρόνων πάντα θεωρούνται σημαντικά στη μετέπειτα εξέλιξη του καθενός και το κλίμα της πελοποννησιακής πρωτεύουσας αναγνωρίζεται ως η ρίζα της πορείας της πεζογράφου από τη γλωσσομάθεια, που την έριξε στα χωράφια των μεταφράσεων, ως την ευρύτερη παιδεία, έστω και χωρίς πτυχίο, που της άνοιξε περαιτέρω τους ορίζοντες.

Το ένα πόδι της Αθηνάς Κακούρη πατάει στο ιστορικό μυθιστόρημα. Η Πάτρα των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα, αλλά και η ιστορία Λ.χ. των Βαλκανικών πολέμων είναι θέματα με τα οποία καταπιάστηκε η συγγραφέας. Στο κεφάλαιο για την ενασχόλησή της με την ιστορία εξηγεί πως ο καλός συγγραφέας ιστορικών έργων οφείλει να ψάχνει, αφερός, τις πηγές, ώστε να είναι ακριβής σε όσα λέει, και, αφετέρου, να αναζητά με καθαρή ματιά, ανεμπόαστη από τις επιχωματώσεις της εκπαίδευσης ή άλλων στερεοτύπων, τις πραγματικές συνθήκες αλλά και τα βαθύτερα αίτια των γεγονότων. Η συγγραφέας εκφράζει ρητά κάτι που καταλαβαίνει κανείς αν διαβάσει τα έργα της: την πρόθεσή της να γράψει παραδοσιακό ιστορικό μυθιστόρημα, στο οποίο η αλήθεια πρυτανεύει απαρένγκλιτα, καθώς πρώτιστος στόχος είναι να μπορεί κανείς να μπηθεί μέσω της λογοτεχνίας σε μια άλλη

εποχή, να τη μάθει και να τη νιώσει, να τη μελετήσει σε πλάτος για να καταλάβει πώς το εθνικό παρελθόν μας καθορίζει και το παρόν μας.

Η πεζογράφος αναφέρει δύο τρόπους συγγραφής ιστορικών μυθολοσιών, τον «α λα Ταινιοταιτιά», που συνίσταται στην εξιστόρηση του παρελθόντος κατά το δοκούν, στην παραποίηση του δηλαδή για λόγους αναγνωσιμότητας και δη εμπορικότητας, και τον «α λ' ανγκλαίζ», που ακολουθώντας τα πρότυπα του πρώτου διδάξαντος Ουόλτερ Σκοτ επιμένει στην ιστορική ακρίβεια, προϊόν φιλέρευνης

**Η Αθηνά Κακούρη εξηγεί πως ο καλός συγγραφέας ιστορικών έργων οφείλει να ψάχνει, αφενός, τις πηγές, ώστε να είναι ακριβής σε όσα λέει, και, αφετέρου, να αναζητά με καθαρή ματιά, ανεπηρέαστη από τις επιχωματώσεις της εκπαίδευσης ή άλλων στερεοτύπων, τις πραγματικές συνθήκες αλλά και τα βαθύτερα αίτια των γεγονότων.**

προσπάθειας και ενδελεχούς εξέτασης των πηγών. Προφανώς τα έργα της μυθιστοριογράφου ακολουθούν τον δεύτερο τρόπο, γεγονός που εξηγείται από τον δεδηλωμένο σεβασμό της στην ιστορία και την εκπνερασμένη πίστη της ότι η εμμονή στην ακρίβεια των πραγματολογικών στοιχείων λειτουργεί υπέρ της λογοτεχνικότητας του κειμένου.

Το άλλο πόδι της πατρικής συγγραφής πατάει στα αστυνομικά διηγήματα και μυθιστορήματα, ειδικά σε μια εποχή που το είδος θεωρούνταν παραλογοτεχνία. Μόνο ο Γιάννης Μαρής είχε τότε απήχηση και μια γυναίκα δεν θα μπορούσε να κερδίσει εύσημα αν έγραφε για φόνους και για μυστήρια. Η Κακούρη, επηρεασμένη από την Άγκαθα Κρίστι, ξεκινά μέσα στη δεκαετία του '50 να δημοσιεύει αστυ-



Αθηνά Κακούρη

νομικά διηγήματα στον *Ταχυδρόμο*, ένα περιοδικό που σεβόταν τους συνεργάτες αλλά και τους αναγνώστες του. Παρότι το είδος θεωρούνταν υποδεέστερο και πιθανόν η ενασχόληση με αυτό να απέβαινε στίγμα για τον δημιουργό, η νεαρή τότε συγγραφέας καταπάστηκε μαζί του έχοντας την επίγνωση πώς δεν επιδίδταν σε υψηλή λογοτεχνία. Σήμερα ωστόσο το είδος έχει αναχθεί σε κοινωνικό ανατόμο, πράγμα που δεν μπορούσε να συμβεί στο τότε κλασικό αστυνομικό, αφού η ανάγκη για την αποκάλυψη του ενόχου ήταν δεσμευτική.

Η Αθηνά Κακούρη εκφράζει τις απόψεις μιας γενιάς που κληρονόμησε το ιστορικό μυθιστόρημα από τα αγγλικά του πρότυπα και την ελληνική πρόσληψη του και γι' αυτό ακολουθεί συντηρητικές πλέον τάσεις. Το ίδιο συνέβη και με την αστυνομική λογοτεχνία, η οποία γραφόταν πάνω στον άξονα εγκλημα - ανακάλυψη πτώματος - αποκάλυψη δράστη, ενώ τα τελευταία ανοίγματα του είδους η πεζογράφος τα παρακολουθεί από απόσταση. Ίσως όποιος έχει διαβάσει τα πρόσφατα έργα της θα περίμενε μια πιο ζωντανή αυτοβιογράφηση, αλλά η ίδια προτίμησε τη σεμνή, άμεση απόδοση της ζωής της, καθώς στάθηκε σε σημεία που θεώρησε σημαντικά και τα εξιστόρησε σε ήπιους τόνους. ■